

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรานั้น เรียงรวมกันว่า สิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

1. **สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ** เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา และเกิดเองตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล มหาสมุทร เป็นต้น
2. **สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม** เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเราและเกิดจากการสร้างสรรค์ หรือสั่งสม หรือถูกกำหนดโดยมนุษย์ เช่น กฎระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

สิ่งแวดล้อมทั้ง 2 ชนิดนี้ ในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก สมควรที่จะได้รับการอนุรักษ์อย่างถูกต้อง จะทำให้มีความสมบูรณ์และมั่นคงของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและวัฒนธรรม

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ ก็คือ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญนั้นมีอยู่ 6 ชนิด คือ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ และอากาศ

ทรัพยากรดิน ประเทศไทยเป็นประเทศที่อยู่ในเขตร้อนชื้น ทำให้อินทรีย์วัตถุที่ตายทับถมกัน在地 จะมีการย่อยสลายเร็วมาก และผสมอยู่ในดินเป็นจำนวนมากทำให้ดินมีคุณสมบัติเป็นกรด ซึ่งจัดเป็นดินที่มีคุณภาพต่ำ (ดินที่มีคุณสมบัติเป็นด่างจะเป็นดินที่มีคุณภาพสูง) ถึงแม้ว่าดินจะมีคุณสมบัติเป็นกรดก็สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดีถ้านำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ต้องการดินที่มีคุณสมบัติเป็นกรด ในปัจจุบันปัญหาการใช้ทรัพยากรดินของไทยมีปัญหาอยู่ 2 ประการดังนี้

1. **ปัญหาการใช้ดินผิดวิธี** เช่น การเพาะปลูกพืชซ้ำซากในฤดูกาลต่างๆ การทำไร่เลื่อนลอย การใช้ที่ดินโดยปราศจากการบำรุงดิน (ไม่ใส่ปุ๋ยบำรุงดิน) หรือบางครั้งอาจจะใส่ปุ๋ยเคมีมากเกินไปทำให้ดินเสีย หรือในพื้นที่ที่มีความลาดเอียง การปลูกพืชไม่เหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศ ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพอย่างมาก

2. **ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภท** เช่น การใช้พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกไปเป็นการสร้างที่อยู่อาศัย สร้างโรงงานอุตสาหกรรม สร้างศูนย์ธุรกิจการค้าหรืออาจจะสร้างสนามกีฬา เป็นต้น ทำให้ไม่ได้ใช้คุณภาพของดิน

ปัญหาทั้ง 2 นี้ สามารถแก้ไขได้โดยการศึกษาถึงปัญหามีสาเหตุใด วิธีแก้ไขต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ โดยเฉพาะปัญหาต่างๆ ในข้อ 1 ส่วนปัญหาในข้อ 2 นั้น จะต้องใช้กฎหมายที่มีการกำหนดพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ที่อยู่อาศัยพื้นที่เศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม เป็นต้น

ทรัพยากรน้ำ เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น มีปริมาณน้ำค่อนข้างสูง แต่เป็นน้ำที่ได้จากน้ำฝน (ภูเขาต่างๆ ในประเทศไทยไม่มีหิมะปกคลุม) แต่ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมได้แปรเปลี่ยนไป

จากเดิมมาก ประชากรก็เพิ่มมากขึ้น การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับน้ำอยู่ 2 ประการดังนี้

1. ปริมาณน้ำในฤดูต่างๆ มากน้อยไม่เท่ากัน ในรอบปีหนึ่งๆ ช่วงฤดูฝนเป็นช่วงที่ประเทศไทยมีปริมาณน้ำมาก แต่ฤดูหนาวและฤดูร้อนจะมีปริมาณน้ำน้อยลง บางปีอาจเกิดน้ำขาดแคลนขึ้นได้ การเกษตรกรรมบางครั้งต้องชลอการเพาะปลูกออกไป บางครั้งอาจจะต้องหันไปปลูกพืชที่ใช้ปริมาณน้ำน้อยแทน เช่น ถั่วเหลือง เป็นต้น

2. คุณภาพของน้ำเสื่อมคุณภาพลง เนื่องจากประชากรเพิ่มมากขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการเกษตรกรรม และการประกอบอุตสาหกรรมทำให้มีการนำสารเคมีมาใช้ ปริมาณน้ำเสียเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประชากรที่เพิ่มมากขึ้นจะทิ้งน้ำเสียเหล่านั้นลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ทำให้น้ำมีคุณภาพเสื่อมไป

ปัญหาที่ 1 นั้น มีวิธีแก้ไขปัญหาคือการปลูกป่าเพิ่มมากขึ้น รักษาพื้นที่ป่าให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น สร้างเขื่อน สร้างอ่างเก็บน้ำ เขื่อนฝายเพิ่มมากขึ้น เพื่อกักเก็บน้ำในฤดูฝนไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง

ปัญหาที่ 2 นั้นมีวิธีแก้ไขโดยไม่ควรทิ้งสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย ตลอดจนสารเคมีลงแหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำทิ้งจากชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมควรบำบัดให้น้ำมีคุณภาพดีก่อนที่จะปล่อยลงแหล่งน้ำ อีกประการหนึ่งควรออกกฎหมายควบคุม และมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้รุนแรงยิ่งขึ้น

ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้ในประเทศไทยเป็นป่าไม้เมืองร้อน แต่ความชุ่มชื้นในภูมิภาคต่างมีปริมาณมากน้อยต่างกัน ทำให้แบ่งประเภทป่าไม้ได้ 2 ประเภท คือ

1. ป่าไม้ผลัดใบเมืองร้อน เป็นป่าไม้ที่พบมากที่สุดในประเทศไทย เพราะป่าชนิดนี้จะอยู่ในเขตที่มีความชุ่มชื้นสลับกับความแห้งแล้ง (เขตอากาศทุ่งหญ้าเมืองร้อน) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ป่าโปร่ง เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าแดง และป่าชายหาด โดยเฉพาะป่าเบญจพรรณมีมากที่สุด และพบในทุกภูมิภาคของไทย

2. ป่าไม้ไม่ผลัดใบเมืองร้อน เป็นป่าไม้ที่พบอยู่ในเขตที่มีความชื้นสูง และบริเวณที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากๆ เช่น ภูเขาสูง ป่าไม้ชนิดนี้จะมีใบเขียวชอุ่มตลอดปี เช่น ป่าดงดิบ หรือป่าดิบชื้น (พบในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน) ป่าดิบเขา ป่าสนเขา จะพบในเขตภูเขาสูงของภาคเหนือ ป่าเลนน้ำเค็ม (ป่าชายเลน) และป่าพรุ พบมากในเขตตะวันออก และบริเวณชายฝั่งทะเลของภาคใต้

ปัญหาของป่าไม้ในประเทศไทยปัจจุบันนี้เป็นปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้อย่างรุนแรงเนื่องมาจากการตัดไม้แปรรูปทางธุรกิจของนายทุนมากเกินไป และบางครั้งอาจจะกระทำโดยผิดกฎหมาย การขยายพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร และการทำไร่เลื่อนลอยของชาวไทยภูเขา ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยการประกาศพื้นที่ป่าที่มีอยู่ให้เป็นพื้นที่สงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ ปลูกป่าเพิ่มเติม ออกพระราชบัญญัติปิดป่า (ไม่มีการอนุญาตให้ทำอุตสาหกรรมป่าไม้ในพื้นที่ป่าธรรมชาติ) เป็นต้น

ทรัพยากรสัตว์ป่า สัตว์เป็นสิ่งที่ช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันสัตว์ยังทำหน้าที่เป็นสื่อให้กับป่าไม้ แต่ในปัจจุบันป่าไม้มีพื้นที่ลดลง ปริมาณของสัตว์ก็พลอยลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้ตัวการสำคัญที่ทำให้สัตว์ป่าลดปริมาณลงอย่างมาก ก็คือมนุษย์ มีการนำสัตว์ป่ามาเป็นอาหาร เป็นเครื่อง

ประกอบยาสมุนไพร และยังมีการล่าเพื่อเกมกีฬา เป็นต้น ดังนั้นการอนุรักษ์ให้สัตว์ป่ามีปริมาณเพิ่มขึ้น และคงอยู่กับโลกตลอดไป รัฐบาลได้กำหนดมาตรการสำคัญไว้ดังนี้

1. ออกพระราชบัญญัติกำหนดประเภทของสัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์สงวน ห้ามเลี้ยง และห้ามมีไว้ในครอบครองเด็ดขาด
2. ออกพระราชบัญญัติกำหนดประเภทของสัตว์ป่าบางชนิดไว้เป็นสัตว์คุ้มครองประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 โดยพิจารณาจากการล่าเพื่อเป็นอาหาร หรือเกมกีฬาหรือไม่ เป็นต้น
3. กำหนดพื้นที่ที่มีอยู่เป็นเขตคุ้มครองและรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย เป็นต้น

ทรัพยากรแร่ธาตุ แร่ธาตุในประเทศไทยมีมากมายหลายชนิด มีการนำแร่ธาตุต่างๆ มาใช้และนำมาจำหน่ายแล้วเป็นเวลาช้านาน แต่เทคนิคในการนำแร่ขึ้นมาใช้ยังไม่ทันสมัย จึงทำให้นำแร่มาใช้ไม่ได้เต็มที่ ในขณะที่เดียวกัน การนำแร่ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมักจะส่งออกไปในรูปของวัตถุดิบ ซึ่งจำหน่ายได้ราคาไม่สูง และในปัจจุบันแร่ธาตุต่างๆ ก็ลดปริมาณลงเป็นอันมาก จึงสมควรที่จะใช้แร่ธาตุเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และใช้อย่างประหยัด แร่ธาตุที่สำคัญสามารถแยกประเภทได้ดังนี้

ก. แร่โลหะ เป็นแร่ที่พบในหินแกรนิต พบมากในจังหวัดต่างๆ ดังนี้

เหล็ก	- ลพบุรี นครสวรรค์ กาญจนบุรี ชลบุรี
ทองแดง	- เลย ขอนแก่น
บ็อกไซต์	- สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช
ดินบุก แทนทาลัม	- ระนอง พังงา ภูเก็ต
ทังสแตน (ทูลแฟรม)	- เชียงราย นครศรีธรรมราช
ทองคำ	- ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี นราธิวาส
สังกะสี	- ตาก
ตะกั่ว	- กาญจนบุรี
แมงกานีส	- ชลบุรี นราธิวาส ยะลา เลย

ข. แร่อโลหะ เป็นแร่ที่พบในหินชั้น

ฟลูออไรด์	- ลำพูน ลำปาง ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี
ยิบซัม	- พิจิตร สุราษฎร์ธานี นครสวรรค์ ลำปาง
เกลือหิน	- มหาสารคาม อุดรธานี อุบลราชธานี นครราชสีมา ชัยภูมิ โยธาธร
เกลือทะเล	- สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม
ดินมาร์ล (ดินสอพอง)	- ลพบุรี
ดินเกาลิน (ดินขาว)	- ลำปาง
หินอ่อน	- สระบุรี สุโขทัย นครนายก กำแพงเพชร

ทรายแก้ว	- ระยอง
โปแตช	- ชัยภูมิ นครราชสีมา อุดรธานี หนองคาย สกลนคร

ค. แร่เชื้อเพลิง-กัมมันตภาพรังสี เป็นแร่ที่พบในหินชั้น

ถ่านหิน	- ลำพูน ลำปาง กระบี่
น้ำมัน	- เชียงใหม่ ขอนแก่น กำแพงเพชร อ่าวไทย
หินน้ำมัน	- ตาก ลำพูน
ก๊าซธรรมชาติ	- ขอนแก่น อ่าวไทย
ยูเรเนียม	- ขอนแก่น (ทอเรียม – พังงา ระนอง ภูเก็ต)

ง. รัตนชาติ เป็นแร่ที่พบในหินบะซอลต์ ซึ่งเป็นหินแกรนิตชนิดหนึ่ง

พลอย	- จันทบุรี ตราด กาญจนบุรี

ทรัพยากรอากาศ อากาศที่บริสุทธิ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต แต่ในภาพปัจจุบันอากาศไม่มีความบริสุทธิ์ เนื่องจากมลพิษในอากาศสูงมากขึ้น เนื่องจากการกระทำของมนุษย์ และตามธรรมชาติ (ภูเขาไฟระเบิด ไฟป่า ละอองเกสรดอกไม้ ฝุ่นละอองจากอินทรีย์ และอนินทรีย์วัตถุ สำหรับการกระทำของมนุษย์นั้น ถ้าช่วยกันคนละไม้คนละมืออากาศก็จะมีมลพิษน้อยลง เช่น หมั่นตรวจเช็คสภาพเครื่องจักร เครื่องยนต์อยู่เสมอ ลดการเผาป่า และเผาขยะ ลดการใช้สาร CFC และสารตะกั่ว ควบคุมการใช้สารเคมี และกัมมันตภาพรังสีอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วอากาศในโลกก็จะมีความบริสุทธิ์มากยิ่งขึ้น ปัญหาโลกมีอุณหภูมิสูงขึ้นจากภาวะเรือนกระจกก็จะลดน้อยลงด้วย

ประชากรไทย

ความหนาแน่นของประชากรทั่วประเทศ เฉลี่ยประมาณ 122 คน ต่อตารางกิโลเมตร ส่วนความหนาแน่นในแต่ละภาคเรียงตามลำดับได้ดังนี้

ภาคเหนือ	ความหนาแน่น (คน : 1 ตารางกิโลเมตร)	ประชากร (ล้านคน)
ภาคกลาง	207	19.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	127	21.4
ภาคใต้	121	8.2
ภาคตะวันออก	114	4.0
ภาคเหนือ	68	6.4
ภาคตะวันตก	57	3.1

- ภาคเหนือ	จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย
- ภาคกลาง	จังหวัด กรุงเทพมหานคร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์
- ภาคใต้	จังหวัด นครศรีธรรมราช สงขลา
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด ขอนแก่น ชัยภูมิ อุดรธานี สกลนคร
- ภาคตะวันออก	จังหวัดชลบุรี

1. ควบคุมอัตราการเพิ่มของประชากรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
2. จัดสรรสาธารณูปโภคไปยังภูมิภาคต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชาวชนบท
3. ส่งเสริมการลงทุนในภูมิภาคต่างๆ เพื่อกระจายรายได้ และสกัดกั้นการอพยพของชาวชนบทเข้าเมือง
4. จำกัดจำนวนแรงงานต่างชาติ และตรวจจับแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เพื่อมีงานรองรับแรงงานไทยที่ยังว่างงานอยู่

ทะเลไทย

ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับทะเลถึง 2 ทะเล ดังนี้

1. **ทะเลจีนใต้** คือ ทะเลบริเวณอ่าวไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ทะเลจีนใต้บริเวณนี้เป็นเขตนํ้าตื้น จัดเป็นเขตไหล่ทวีป เรียกว่า **ไหล่ทวีปชุนดา** มีความลึกประมาณ 80 เมตร (บริเวณที่ลึกที่สุดอยู่ใต้อำเภอสตูล ประมาณ 200 กิโลเมตร) ทะเลในเขตนี้ใช้เดินเรือติดต่อระหว่างประเทศได้ดี (เมืองท่าริมทะเลได้แก่ แหหลมบัง เกาะสีชัง ท่าเรือมาบตาพุด ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ ท่าเรือสงขลา และท่าเรือกรุงเทพฯ) ใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งประมงที่สำคัญของประเทศ และได้ท่องเที่ยวทะเลนี้อุดมสมบูรณ์ด้วยปิโตรเลียม (น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ)

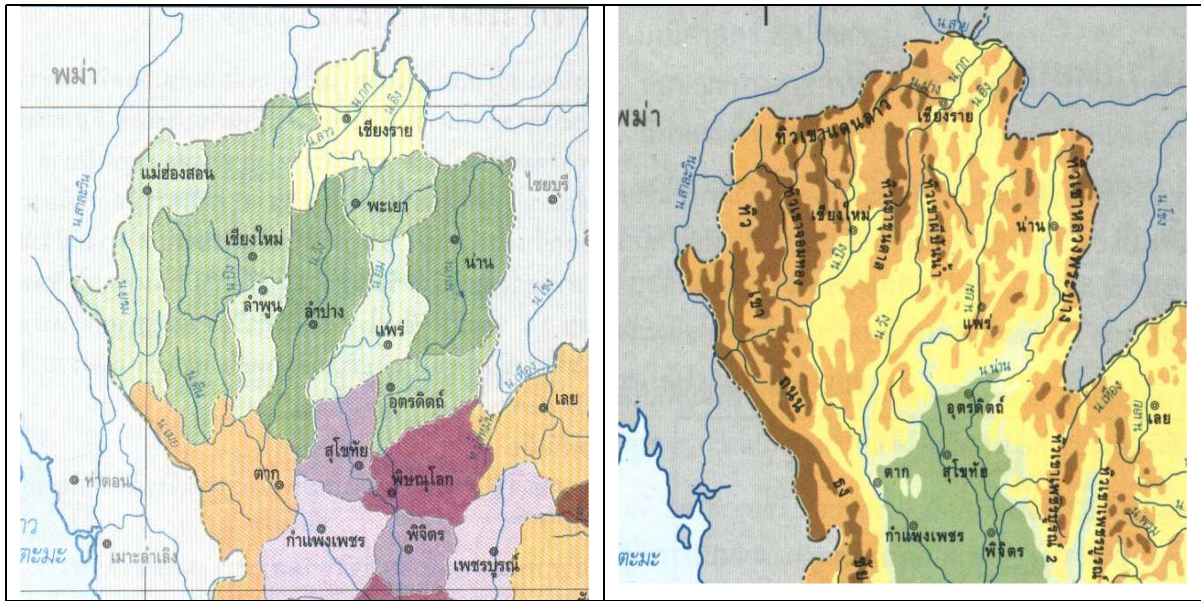
2. **ทะเลอันดามัน** เป็นทะเลด้านตะวันตกของภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดียทะเลในเขตนี้เป็นเขตนํ้าลึก นอกจากใช้เดินเรือติดต่อระหว่างประเทศ (เมืองท่าริมทะเลได้แก่ ท่าเรือภูเก็ต) ยังใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งประมงทะเล และได้ท่องเที่ยวทะเลมีแร่ดีบุกมาก

ลักษณะกายภาพและประชากรในภูมิภาคต่างๆของไทย

ภาคเหนือ

ทำเลที่ตั้ง

ภาคเหนือตั้งอยู่ทางตอนบนสุดของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศ พม่าและลาว ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 9 จังหวัด คือ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน พะเยา และอุตรดิตถ์

ภาคเหนือ : เขตการปกครอง

ภาคเหนือ : ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ ภาคเหนือมีภูมิประเทศสำคัญ 2 แบบดังนี้

1. เทือกเขา เทือกเขาในภาคเหนือทอดเป็นแนวเหนือใต้ขนานกัน 4 เทือก คือ เทือกเขาหลวงพระบาง ฝิปันน้ำ ถนนธงชัย และแดนลาว ยอดสูงสุดคือ ยอดคอยอินทนนท์ บนเทือกเขาถนนธงชัย เทือกเขาเหล่านี้เป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ และต้นน้ำ ลำธาร แม่น้ำที่อยู่ในเขตภาคเหนือ แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไหลไปทางเหนือลงสู่แม่น้ำโขงที่จังหวัดเชียงราย ได้แก่ แม่น้ำสาย รวก ฝาง กก และอิง กลุ่มที่ไหลไปทางตะวันตกลงสู่แม่น้ำสาละวิน ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ แม่น้ำปาย เมย และขวม กลุ่มที่ไหลไปทางใต้ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ที่จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ แม่น้ำปิง วัง ยม และน่าน แม่น้ำน่านยาวที่สุดในภาคเหนือ

2. แอ่งที่ราบระหว่างภูเขา เกิดจากการทับถมของตะกอนที่แม่น้ำลำธารพัดพามาจากภูเขา ทับถมกันเชิงเขา พื้นที่นี้มีความสมบูรณ์ เป็นแหล่งชุมชนที่สำคัญ เป็นที่ตั้งของตัวเมืองหลักในภูมิภาค

ลักษณะภูมิอากาศ ภาคเหนือมีภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) นอกจากบนภูเขาสูงที่อุณหภูมิของอากาศจะเปลี่ยนตามระดับความสูง มีอยู่ 3 ฤดู คือ ร้อน ฝน และหนาว มีพืชสัญลักษณ์ของอากาศค่อนข้างสูงเพราะภูมิภาคนี้ไม่ติดทะเล

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ป่าไม้ ภาคเหนืออุดมด้วยพื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ป่าไม้มากที่สุดในประเทศ ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ส่วนบนเทือกเขาสูงจะเป็นป่าสนเขาและป่าดิบเขา (ต้นน้ำลำธาร)

2. แร่ธาตุ มีแร่ธาตুক่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ทั้งทั้งตะกอน ฟลูออไรด์ดินขาวเกาลิน ถ่านหิน และน้ำมัน

3. น้ำ แหล่งต้นน้ำลำธาร กว๊านพะเยา เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนกัวม เขื่อนแม่งัด-สมบูรณ์ชล เขื่อนแม่กวงอุดมธารา

4. ดิน ดินในเขตภาคเหนือแบ่งตามที่ตั้งได้ เช่น ดินภูเขา (สมบูรณ์ต่ำ) ดินเชิงเขา (สมบูรณ์ปานกลาง) ดินลุ่มน้ำ (สมบูรณ์สูง)

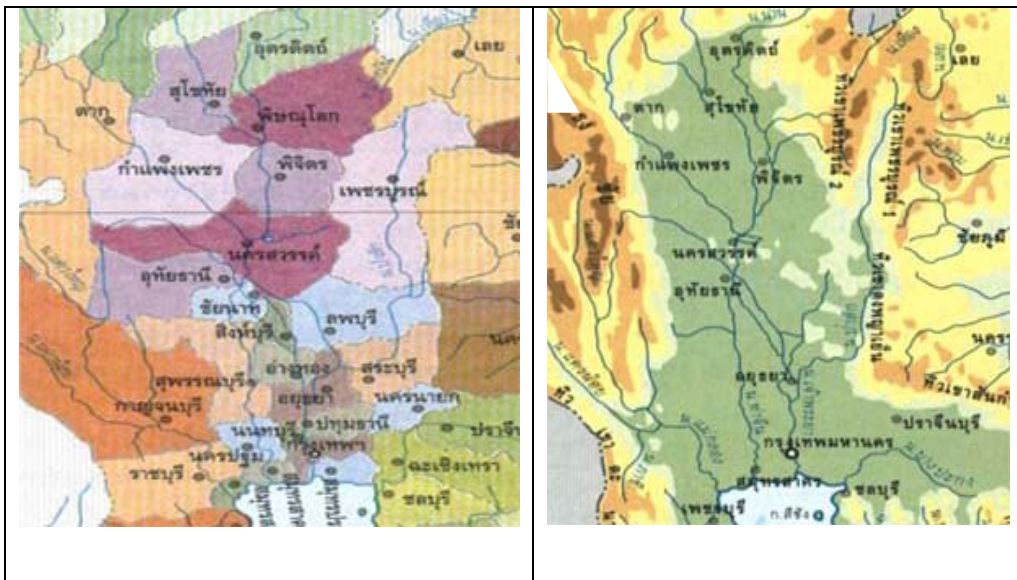
ประชากร ประมาณ 6 ล้านคน มีทั้งคนไทยบนพื้นราบ (คนเมือง) และคนไทยภูเขา ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานในเขตแอ่งที่ราบระหว่างภูเขาและประกอบอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบการเกษตร ไม้แกะสลัก เซรามิกส์ การท่องเที่ยว

ปัญหา

- ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง การคมนาคมไม่สะดวก
- การลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายและลักลอบเข้าเมือง
- การลักลอบตัดไม้และขุดแร่
- ปัญหาความยากจน ขาดการศึกษาและถูกหลอกลวง
- ปัญหาสุขภาพอนามัย

ภาคกลาง

ทำเลที่ตั้ง ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาวและติดต่อกับภูมิภาคต่างๆ ทุกภาค ยกเว้นภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ ถึง 22 จังหวัด โดยแบ่งเป็น

ภาคกลาง : เขตการปกครอง

ภาคกลาง : ลักษณะภูมิประเทศ

1. ภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ อุทัยธานี และนครสวรรค์

2. ภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ จังหวัด ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี นนทบุรี กรุงเทพฯ นครนายก นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

ลักษณะภูมิประเทศ ภาคกลางมีภูมิประเทศแตกต่างกัน 2 ประเภท ได้แก่

1. ที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่ของภูมิภาคเป็นที่ราบเกิดจากการกระทำของแม่น้ำพัดพาตะกอนมาทับถม สันนิษฐานว่า เดิมภาคกลางเป็นเปลือกโลกที่ทรุดตัวจมอยู่ใต้ทะเล แล้วแม่น้ำจากภาคเหนือพัดพาตะกอนมาทับถมทำให้เกิดที่ราบประเภทต่างๆ เช่น ภาคกลางตอนบนจะมีที่ราบลูกฟูกและที่ราบขั้นบันได ส่วนที่ราบภาคกลางตอนล่างจะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงและที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยหนาแน่น

2. ที่สูงบริเวณขอบตะวันออกและตะวันตกของภาค เป็นเปลือกโลกดั้งเดิม มีความต่างระดับเป็นเนินเขาและภูเขาโดดอยู่หลายแห่ง

ในภาคกลางมีแม่น้ำสายใหญ่ๆ ไหลผ่านหลายสาย เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน ป่าสัก และมีแม่น้ำแม่กลองไหลออกทะเลที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ลักษณะภูมิอากาศ ภาคกลางมีลักษณะภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) บริเวณตอนบนจะมีความชื้นต่ำ เพราะอยู่ใกล้ทะเล จึงได้รับอิทธิพลจากทะเลเต็มที่ ภาคนี้มี 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ดิน ดินส่วนใหญ่เป็นดินตะกอนน้ำพา ทางตอนบนจะเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ แต่ตอนล่างจะเป็นดินละเอียด (ดินเหนียว) เหมาะแก่การทำนาปลูกข้าว

2. น้ำ แม่น้ำสายใหญ่ๆ ไหลผ่านหลายสาย และมีการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ กันกักเก็บน้ำไว้ใช้อย่างเต็มที่ เช่น เขื่อนเจ้าพระยา (แม่น้ำเจ้าพระยา) เขื่อนกระเสียว (แม่น้ำสาขาของท่าจีน) เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (แม่น้ำป่าสัก) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น บึงบรเพ็ด บึงสีไฟ

3. ป่าไม้ ภาคกลางมีป่าไม้เบญจพรรณทางตอนบน และป่าชายเลนบริเวณชายฝั่งทะเล ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร

4. แร่ธาตุ แร่ที่พบส่วนใหญ่เป็นแร่โลหะ เช่น หินอ่อน ดินมาร์ล ยิปซัม เกลือทะเล มีแร่เชื้อเพลิงที่สำคัญคือ น้ำมันปิโตรเลียม ส่วนโลหะที่สำคัญคือ เหล็ก

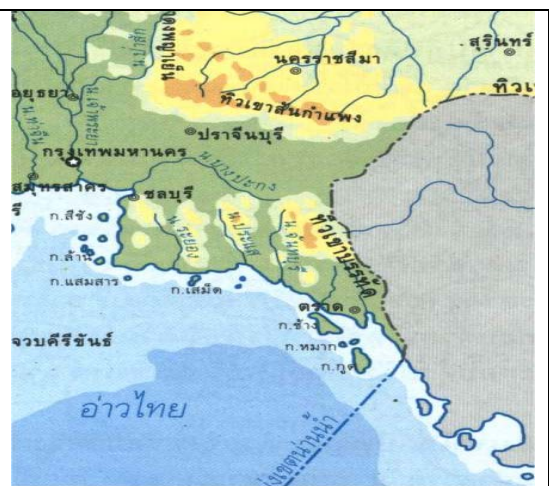
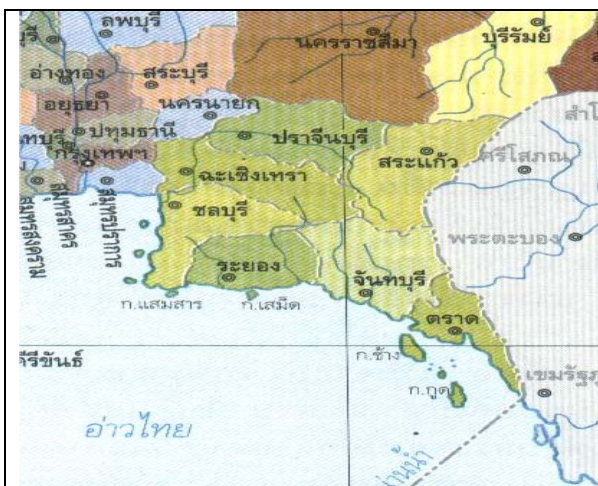
ประชากร มีประชากรประมาณ 19 ล้านคน อันดับ 2 รองจากภาคอีสาน แต่มีความหนาแน่นมากที่สุด เพราะเป็นศูนย์กลางในด้านต่างๆ ของประเทศ และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบที่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา และปลูกพืชไร่ อุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ปัญหา

- ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งสลับกันเรื่อยมา
- ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาของคนในภูมิภาคอื่น
- ในเมืองใหญ่จะมีปัญหาการจราจรติดขัด ขยะมูลฝอย มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย อาชญากรรม ยาเสพติด แหล่งอบายมุข ชุมชนแออัด โสเภณี สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ การว่างงาน ค่าครองชีพสูง เป็นต้น

ภาคตะวันออก

ทำเลที่ตั้ง ตั้งอยู่ด้านตะวันออกของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา ประกอบด้วย จังหวัดต่างๆ 7 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

ภาคตะวันออก : เขตการปกครอง

ภาคตะวันออก : ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ

1. **ที่ราบชายฝั่งทะเล** ที่ราบค่อนข้างกว้างริมฝั่งอ่าวไทย มีหาดทรายและเกาะที่สวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ทั่วไป แม่น้ำในเขตนี้จะเป็นแม่น้ำสายสั้นๆ ไหลจากภูเขาแล้วลงสู่ทะเล จึงใช้ประโยชน์ได้จำกัด

2. **เทือกเขาสูง** เทือกเขาที่สำคัญคือเทือกเขาคันทบุรีและเทือกเขาบรรทัด ทอดเป็นแนวตอนกลางของภูมิภาค และแนวชายแดนไทยกัมพูชาในจังหวัดจันทบุรีและตราด

3. **ที่ราบลุ่มแม่น้ำ** อยู่บริเวณตอนบนของภูมิภาคในเขตจังหวัดปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา คือแม่น้ำบางปะกง บริเวณ 2 ฟังแม่น้ำเป็นที่ราบสมบูรณ์ มีการทำนาและปลูกผลไม้มาก

ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิอากาศในภูมิภาคนี้มี 2 ประเภท ดังนี้

1. **ภูมิภาคแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw)** พบบริเวณตอนเหนือของเทือกเขาจันทบุรี และบรรทัด ปริมาณฝนตกน้อยเพราะถูกแนวภูเขาขวางกั้น เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ (อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด สับปะรด)

2. **ภูมิภาคแบบมรสุมเมืองร้อน (Am)** พบบริเวณชายฝั่งตอนใต้ของเทือกเขาจันทบุรี และบรรทัด ปริมาณฝนตกชุก เพราะอยู่ในด้านที่รับลมภูเขา เหมาะแก่การปลูกพืชสวน (สวนผลไม้ต่างๆ)

ภาคตะวันออกมี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีพืชอุตสาหกรรมสำคัญเพราะอยู่ใกล้ทะเล แต่จังหวัดที่อยู่ตอนใน จะมีพืชอุตสาหกรรมสูงกว่า เพราะอยู่ห่างไกลทะเลมากกว่า

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. **น้ำ** ภาคตะวันออกมีปัญหาเรื่องน้ำ เพราะแม่น้ำสายสั้น ดินไม่อุ้มน้ำ และภูมิประเทศไม่เอื้อต่อการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่

2. **ดิน** ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดี

3. **ป่าไม้** ป่าที่พบในภาคบริเวณเทือกเขาจะเป็นป่าดิบชื้น บริเวณชายฝั่งทะเลเป็นป่าชายหาด และพื้นที่เหนือเทือกเขาจันทบุรีขึ้นไปจะเป็นป่าเบญจพรรณ

4. **แร่ธาตุ** แร่ธาตุที่สำคัญในภูมิภาคได้แก่ พลอยชนิดต่างๆ (จันทบุรี ตราด) ทรายแก้ว (ระยอง) และแมงกานีส (ชลบุรี)

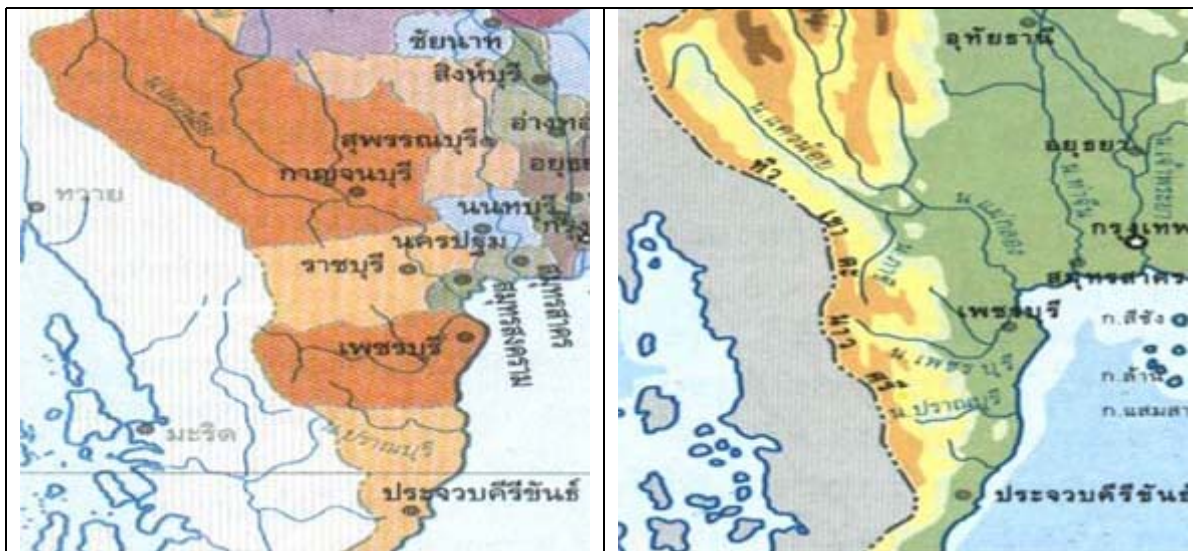
ประชากร ประชากรประมาณ 3.9 ล้านคน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตที่ราบชายฝั่งทะเล และที่ราบลุ่มแม่น้ำ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ประมง) ปัจจุบันภาคตะวันออกมีการพัฒนาให้เป็นเขตอุตสาหกรรม (ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา) ตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ทำให้มีประชากรในภูมิภาคอื่นอพยพเข้าไปหางานเป็นจำนวนมาก

ปัญหา

- ปัญหาชายแดนไทยกัมพูชา มีการลักลอบเข้าเมืองและขนสินค้าผิดกฎหมาย
- ปัญหาน้ำระหว่างไทย กัมพูชา และเวียดนาม
- ปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเพื่อการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
- ปัญหาการลักลอบตัดไม้ในป่าและบุดแร่
- ปัญหาเกิดจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น สิ่งแวดล้อม ค่าครองชีพสูง ภาษีมูลค่าเพิ่ม อาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี ชุมชนแออัด การว่างงาน ขยะมูลฝอย สาธารณูปโภคขาดแคลน

ภาคตะวันตก

ทำเลที่ตั้ง ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ภาคตะวันตก : เขตการปกครอง

ภาคตะวันตก : ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ มีภูมิประเทศแตกต่างกัน 3 ประเภท ดังนี้

1. **เทือกเขาสูง** เป็นภูมิประเทศส่วนใหญ่ต่อเนื่องจากภาคเหนือ ประกอบด้วย เทือกเขาถนนธงชัย และตะนาวศรี มีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ ป่าไม้และต้นกำเนิดของแม่น้ำสายต่างๆ เช่น แควน้อย แควใหญ่ แม่น้ำเพชรบุรี และปราณบุรี เป็นต้น
2. **ที่ราบลุ่มแม่น้ำ** เนื่องจากภูมิภาคนี้นี้มีแม่น้ำสายใหญ่ๆ ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำเพชรบุรี ได้พัดพาตะกอนมาทับถม จึงทำให้มีพื้นที่สมบูรณ์เป็นหย่อมๆ
3. **ที่ราบชายฝั่งทะเล** เป็นที่ราบบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) มีหาดทรายและที่ราบกว้างเหมาะแก่การปลูกพืชไร่ (อ้อย สับปะรด)

ลักษณะภูมิอากาศ ภาคตะวันตกมีภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) มีฤดูกาล 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีพืชพรรณภูมิสูงบริเวณตอนบนของภาค และในบริเวณชายฝั่งทะเลจะมีพืชพรรณภูมิต่ำ ภาคตะวันตกเป็นเขตเงาฝนของเทือกเขาถนนธงชัยและตะนาวศรี ที่กั้นลมมรสุมฤดูร้อนจากทะเลอันดามัน

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. **ดิน** ดินในภาคตะวันตก มีทั้งดินภูเขา ดินลุ่มแม่น้ำและดินชายฝั่งทะเล ที่มีคุณสมบัติเหมาะในการเพาะปลูกแตกต่างกันไป

2. **น้ำ** แม่น้ำในภูมิภาคนี้มีปริมาณน้ำมากและไหลเชี่ยว แม้ว่าภูมิภาคนี้จะเป็นเขตเงาฝน แต่มีปริมาณน้ำมาก ถ้ามีการชลประทานที่ดี ก็จะใช้ทำเกษตรกรรมได้ดี ในภูมิภาคนี้มีการสร้างเขื่อนชลประทาน และเขื่อนผลิตพลังงานไฟฟ้าเกือบทุกจังหวัด ยกเว้นราชบุรี เพราะมีที่ราบมาก และประชากรอาศัยหนาแน่น

3. **ป่าไม้** ในภาคตะวันตกมีป่าไม้มาก คิดเป็นร้อยละของพื้นที่ในภูมิภาคประมาณ 50% เป็นป่าเบญจพรรณ (ตาก) และป่าไผ่ (กาญจนบุรี)

4. **แร่ธาตุ** แร่ที่สำคัญๆ ได้แก่ หินน้ำมัน สังกะสี (ตาก) ตะกั่ว พลอย (กาญจนบุรี) ฟอสเฟต (ราชบุรี) ฟลูออไรด์ (เพชรบุรี) ทองคำ (ประจวบคีรีขันธ์)

ประชากร มีประชากรประมาณ 3 ล้านคน อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบชายฝั่งทะเล ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการประกอบอาชีพแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น น้ำตาลทราย (กาญจนบุรี) สับปะรดกระป๋อง (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) เครื่องปั้นดินเผา (ราชบุรี)

ปัญหา

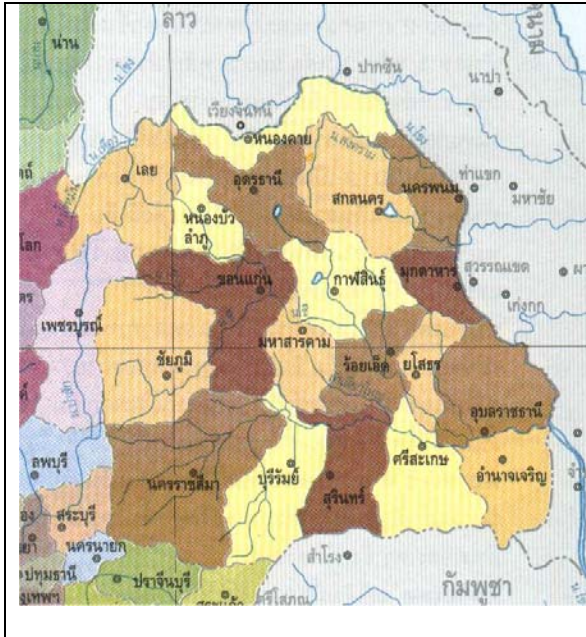
- ปัญหาชายแดนไทยพม่า มีการลักลอบเข้าเมือง ขนสินค้าผิดกฎหมาย การสู้รบของชนกลุ่มน้อยในพม่า
- ปัญหาการลักลอบตัดไม้ในป่าและการขุดแร่
- ปัญหาน้ำเน่าเสียในแม่น้ำแม่กลองจากการปล่อยน้ำเสีย
- ปัญหาความเสื่อมโทรมของธรรมชาติจากนักท่องเที่ยว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

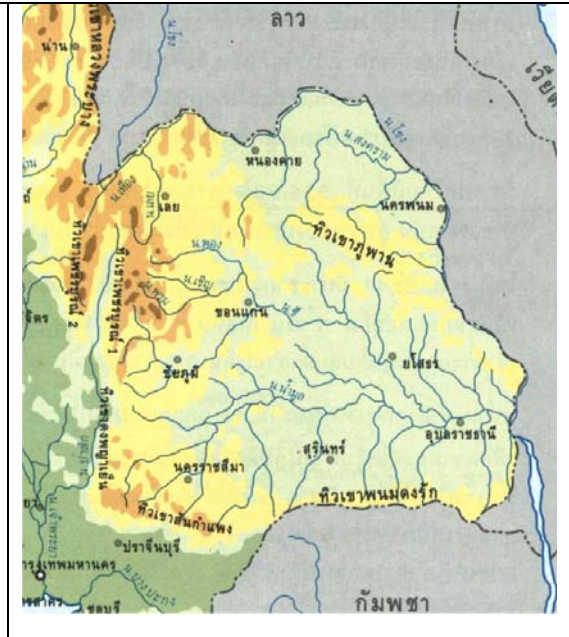
ทำเลที่ตั้ง อยู่ด้านตะวันออกเฉียงก่อนข้างไปทางเหนือของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาว และกัมพูชา เป็นภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และมีประชากรมากที่สุด ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 19 จังหวัด แบ่งออกเป็น 2 เขต ดังนี้

1. **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน** จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม มุกดาหาร มหาสารคาม เลย สกลนคร อุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู จังหวัดเหล่านี้อยู่เหนือแม่น้ำชี

2. **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง** จังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี ชัยภูมิ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ สุรินทร์ นครราชสีมา อำนาจเจริญ จังหวัดเหล่านี้อยู่ใต้แม่น้ำชี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : เขตการปกครอง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง แต่บริเวณขอบตะวันตกและใต้กับตอนกลางเป็นเทือกเขาสูง

1. **ที่ราบสูง** ที่ราบสูงในภูมิภาคนี้สันนิษฐานว่าเป็นเปลือกโลกได้ทะเล แล้วยกตัวขึ้นมา โดยมีขอบสูงด้านตะวันตกและด้านใต้ ลาดไปทางตะวันออก เรียกว่า ที่ราบสูงโคราช

2. **เทือกเขาสูง** เป็นเทือกเขาที่เกิดจากการยกตัวของเปลือกโลก (Uplifting) ตั้งอยู่บริเวณขอบตะวันตก ได้แก่ เทือกเขาเพชรบูรณ์ ดงพญาเย็น ขอบด้านใต้ ได้แก่ เทือกเขาสนกำแพง พนมดงรัก ส่วนบริเวณตอนกลางของภูมิภาค ได้แก่ เทือกเขาภูพาน และเทือกเขาภูพานยังแบ่งพื้นที่ภูมิภาคเป็นแอ่งโคราช และแอ่งสกลนครด้วย

ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิภาคนี้มีภูมิอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง ประเภททุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) มีฤดูกาล 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ภูมิภาคนี้มีพืชพรรณภูมิสูง เพราะอยู่ห่างไกลทะเล อิทธิพลของทะเลเข้าไปไม่ถึง

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. **ดิน** ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ไม่อุ้มน้ำ และมีเกลือปะปนอยู่ในดินเค็ม เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก

2. **น้ำ** ภาคนี้มีฝนตกน้อย เพราะเป็นเขตเงาฝนของลมมรสุมฤดูร้อน แต่ฝนที่ตกส่วนใหญ่ เป็นฝนที่มาจากพายุหมุนพัดมาจากทะเลจีนใต้ จังหวัดที่ฝนตกมากที่สุดคือ นครพนม ในภูมิภาคนี้จึงมีการสร้างเขื่อน และอ่างเก็บน้ำเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นภูมิภาคที่ค่อนข้างแห้งแล้ง

3. **ป่าไม้** เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีประชากรมาก จึงทำให้พื้นที่ป่ามีน้อย (ร้อยละของพื้นที่ต่ำสุดประมาณ 12.4) ส่วนใหญ่เป็นป่าแดง

4. **แร่ธาตุ** แร่ที่สำคัญได้แก่ เหล็ก หิน (เกลือสินเธาว์) โพแทช เหล็ก แมงกานีส ทองแดง ก๊าซธรรมชาติและยูเรเนียม

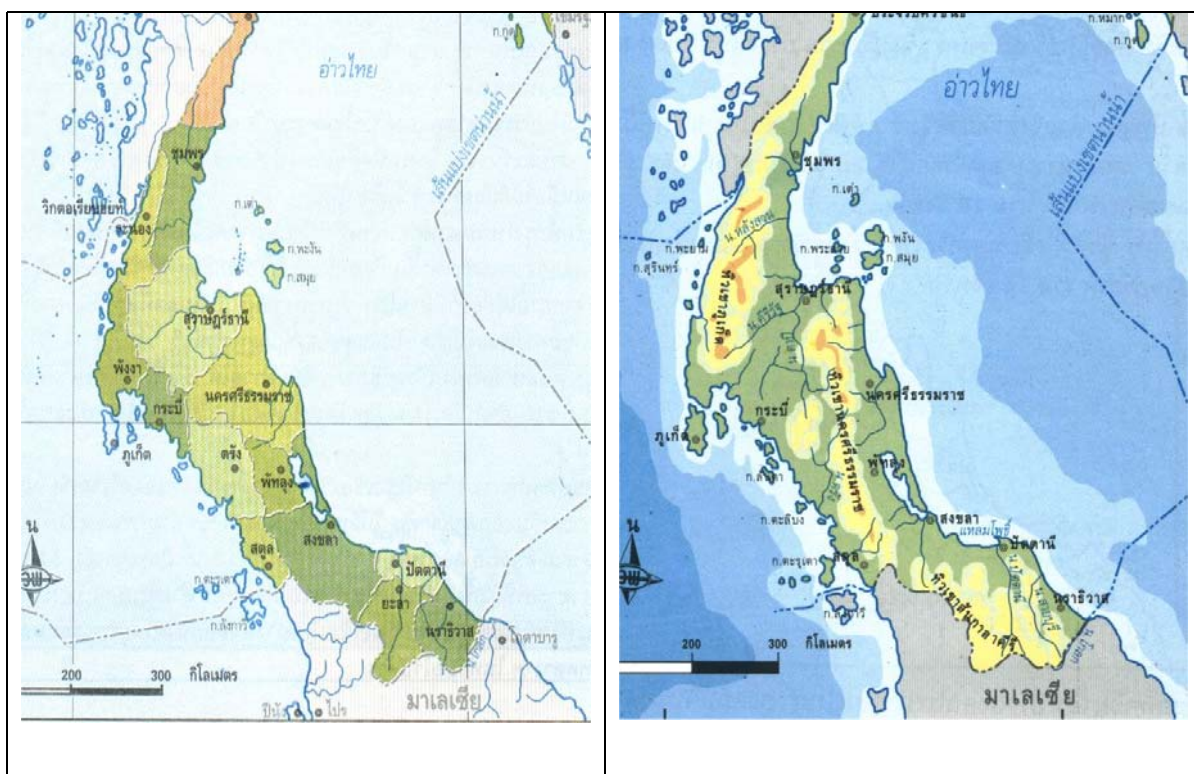
ประชากร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรประมาณ 21 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรในประเทศ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูล แม่น้ำชี แม่น้ำสงคราม และแม่น้ำโขง นอกจากนี้ อาศัยอยู่ริมแหล่งน้ำ และตามเส้นทางคมนาคม ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการอพยพไปยังภูมิภาคอื่นๆ มากกว่าภูมิภาคอื่นๆ ทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคกลางตอนล่าง โดยเฉพาะกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ปัญหา

- ความยากจน เนื่องจากประชากรมาก แห้งแล้ง ดินขาดความสมบูรณ์จึงมีรายได้ต่ำ
- ปัญหาคนไทยเชื้อสายเวียดนาม
- ปัญหาดินเค็ม และขาดแคลนน้ำ
- ปัญหาการอพยพย้ายถิ่น
- ปัญหาฝนทิ้งช่วง

ภาคใต้

ทำเลที่ตั้ง ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ บนคาบสมุทรหรือด้ามขวานของไทย ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 14 จังหวัด แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ภาคใต้: เขตการปกครอง

ภาคใต้: ลักษณะภูมิประเทศ

1. **ภาคใต้ฝั่งตะวันออก** ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส

2. **ภาคใต้ฝั่งตะวันตก** ได้แก่ จังหวัดพังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล ทางตอนบนของภาคติดต่อกับประเทศพม่า และตอนล่างติดต่อกับประเทศมาเลเซีย

ลักษณะภูมิประเทศ ภาคใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นคาบสมุทร ถูกขนาบด้วยทะเลจีนใต้ (อ่าวไทย) และทะเลอันดามัน

1. **เทือกเขาสูง** ประกอบด้วยเทือกเขาภูเก็ต เทือกเขานครศรีธรรมราช เทือกเขาสันกาลาคีรี ทอดเป็นแนวต่อเนื่องมาจากเทือกเขาในเขตภาคเหนือและภาคตะวันตก มียอดสูงสุดคือ ยอดเขาหลวงบนเทือกเขานครศรีธรรมราช

2. ที่ราบชายฝั่งทะเล

-ด้านอ่าวไทย เป็นชายฝั่งยกตัว จะมีที่ราบกว้าง ชายหาดทอดเป็นแนวยาว อ่าวลากูน ไซดอนชายฝั่ง และสันทรายจะงอย

-ด้านอันดามัน เป็นชายฝั่งจมตัว จะมีที่ราบแคบ ชายหาดเป็นช่วงสั้นๆ ชายฝั่งเว้าแหว่ง เกาะแก่งมาก และบริเวณปากแม่น้ำมีชาวทะเล

3. **ที่ราบลุ่มแม่น้ำ** ส่วนใหญ่แม่น้ำในภูมิภาคจะเป็นสายสั้นคล้ายภาคตะวันออก แต่มีที่ราบลุ่มอันอุดมสมบูรณ์อยู่บ้างบริเวณฝั่งตะวันออกของภูมิภาค เช่น ที่ราบสุราษฎร์ ที่ราบรอบทะเลสาบสงขลา และที่ราบปัตตานี เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ ภาคใต้มีภูมิอากาศแตกต่างจากภูมิภาคอื่น คือ เป็นภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (Aw) มีพิสัยอุณหภูมิต่ำ เพราะอยู่ใกล้ทะเลและมีฤดูกาลเพียง 2 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อนและฤดูฝน เพราะความใกล้ชิดกับทะเล จึงมีความรุนแรงของอากาศค่อนข้างสูง เช่น วาทภัย และอุทกภัย

ทรัพยากรธรรมชาติ

1. **ดิน** ดินในภาคใต้แบ่งตามทำเลที่ตั้งได้หลายประเภท เช่น ดินตะกอนน้ำพาทับถมบริเวณลุ่มแม่น้ำ เหมาะแก่การเพาะปลูกผลไม้และทำนา ดินชายฝั่งทะเล ดินชายหาด ดินเหล่านี้ใช้เพาะปลูกได้ แต่มีคุณสมบัติเค็ม และดินพรุ มีความเป็นกรดสูง เหมาะแก่การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

2. **น้ำ** ภาคใต้มีฝนตกชุก แม่น้ำเป็นสายสั้นๆ คล้ายภาคตะวันออก จึงนำมาใช้ประโยชน์ได้น้อย เชื่อกันแม่น้ำที่สำคัญ เช่น เชื่อนบางกลาง (ยะลา) เชื่อนรัชชประภา (สุราษฎร์ธานี)

3. **ป่าไม้** ป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ผลัดใบ เพราะฝนตกชุก เช่น ป่าดิบชื้น ป่าเลนน้ำเค็ม ป่าพรุ และป่าชายหาด

4. **แร่ธาตุ** ภาคใต้มีแร่ธาตุมาก เหมือนกับภาคเหนือและตะวันตก เพราะอยู่ในแนวของสายแร่ (เทือกเขา) เดียวกัน เช่น ดีบุก (ระนอง พังงา ภูเก็ต) วุลแฟรม (นครศรีธรรมราช) ทองคำ (นราธิวาส) ทอเรียม โคลัมเบียน แทนทาลัม (ระนอง พังงา ภูเก็ต) ยิปซัม (สุราษฎร์ธานี) หินปูน (นครศรีธรรมราช) ถ่านหินลิกไนต์ (กระบี่)

ประชากร ประชากรของภาคประมาณ 8 ล้านคน ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบชายฝั่งตะวันออก ประกอบด้วยเกษตรกรรม ทำเหมืองแร่ และประมง นับถือพุทธศาสนา และอิสลาม (บริเวณชายแดน มาเลเซีย)

ปัญหา

- ปัญหาพรมแดนและน่านน้ำ
- ปัญหาดินเค็มและความรุนแรงของอากาศ
- ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและขุดแร่
- ปัญหาการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายและลักลอบเข้าเมือง
- ปัญหาขบวนการโจรก่อการร้าย